2026-10-28

Ert dnr KN2026/01343

Vårt dnr 2026/01232

Region Blekinge

Regionstyrelsen

Klimat- och näringslivsdepartementet

103 33 Stockholm
kn.remissvar@regeringskansliet.se

# Remissvar från Region Blekinge – SOU 2026:32

## Sammanfattning

Region Blekinge tillstyrker i huvudsak utredningens ambition att stärka kommunernas förutsättningar att hantera större företagsetableringar och företagsexpansioner. Samtidigt bedömer regionen att etableringsfrågor behöver hanteras ur ett bredare regionalt och tvärsektoriellt perspektiv.

Region Blekinge vill särskilt framhålla följande:

### Regionernas samordnande roll behöver tydliggöras

Region Blekinge bedömer att regionernas samordnande roll behöver tydliggöras i det fortsatta arbetet med större företagsetableringar. Slutsatserna i *Effektivt investeringsfrämjande för hela Sverige* (SOU 2019:21) om behovet av tydligare samverkan mellan lokal, regional och nationell nivå är fortsatt relevanta.

Större etableringar påverkar ofta flera kommuner och hela funktionella arbetsmarknadsregioner. Frågor som kompetensförsörjning, bostäder, energi, transportinfrastruktur och kollektivtrafik kan därför inte alltid hanteras inom en enskild kommun.

Region Blekinge ser positivt på förslaget om en rådgivande statlig funktion. Regionen bedömer samtidigt att den statliga funktionen framför allt bör bidra till samordning mellan berörda statliga myndigheter och andra aktörer. Funktionen bör bygga vidare på befintliga regionala och lokala strukturer och fungera som en samlad ingång för kommuner gentemot staten.

**Region Blekinge föreslår att regeringen tydligare beaktar regionernas samordnande funktion och överväger hur regionerna kan ges en mer formaliserad roll och långsiktiga förutsättningar att bidra till planering och genomförande av större företagsetableringar och företagsexpansioner.**

## Energi och elektrifiering behöver integreras i etableringspolitiken

Tillgång till energi och nätkapacitet är ofta avgörande för både nyetableringar och expansion av befintligt näringsliv. Region Blekinge bedömer därför att energi- och elektrifieringsfrågor behöver integreras tydligare i investerings- och etableringspolitiken.

Nätutbyggnad behöver i högre grad planeras proaktivt för att möta framtida etableringsbehov. Nätutvecklingsplaner för regionnät bör tydligare visa hur planerade investeringar påverkar förutsättningarna för nyetableringar och industriell expansion.

## Bostadsförsörjningen behöver ses regionalt

Bostadsbehovet vid större etableringar bör bedömas utifrån hela den funktionella arbetsmarknadsregionen och inte enbart utifrån den kommun där etableringen sker. I ett län som Blekinge, där avstånden mellan kommunerna är korta, kan bostadsförsörjningen i en kommun ha direkt betydelse för arbetskraftsförsörjningen i en annan.

Region Blekinge anser också att stöden bör omfatta fler åtgärder än nyproduktion av småhus och flerbostadshus, exempelvis ombildning och utveckling av befintliga byggnader, alternativa boendeformer och instegsbostäder.

## Transportinfrastruktur bör stödjas trafikslagsneutralt

Region Blekinge delar utredningens bedömning att ändamålsenlig transportinfrastruktur är en viktig förutsättning för större företagsetableringar och företagsexpansioner.

Stöd till transportinfrastruktur bör därför vara trafikslagsneutralt och kunna omfatta väg-, järnvägs-, hamn- och flyginfrastruktur samt nödvändiga investeringar i det kommunala och regionala vägnätet.

## Kompetensförsörjningen behöver omfatta hela utbildningssystemet

Region Blekinge tillstyrker förslaget om ökade möjligheter att möta akuta kompetensbehov genom förstärkt finansiering av kommunal vuxenutbildning (yrkesvux).

Samtidigt bedömer regionen att motsvarande flexibilitet behövs inom yrkeshögskolan, Nationell yrkesutbildning samt högskole- och universitetsutbildning. Större etableringar kräver ofta kompetens på flera utbildningsnivåer samtidigt.

Region Blekinge föreslår därför att:

- riktade resurser även ska kunna ges till yrkeshögskolan vid större etableringar och expansioner,
- Nationell yrkesutbildning övergår från pilotverksamhet till en reguljär och långsiktigt finansierad utbildningsform, och
- staten skapar ekonomiska och organisatoriska incitament för universitet och högskolor att erbjuda utbildning genom satellitorter, lokala campus och andra decentraliserade utbildningsformer.

## Ekonomiska incitament behöver utformas utifrån arbetsmarknadens samlade behov

Region Blekinge anser att eventuella flyttstöd och nedskrivningar av studieskulder behöver analyseras ur ett bredare kompetensförsörjningsperspektiv.

Större etableringar konkurrerar ofta om samma arbetskraft som offentlig sektor och andra samhällsviktiga verksamheter. Ett riktat incitament kan därför få konsekvenser för andra arbetsgivare och för arbetskraftens fördelning inom samma funktionella arbetsmarknadsregion.

Eventuella incitament bör därför utformas så att de tar hänsyn till arbetsmarknadens samlade kompetensbehov och omfattar relevanta utbildningsnivåer och yrkeskategorier.

## 5.1–5.4 Övergripande bedömningar

Region Blekinge tillstyrker utredningens övergripande ambition att stärka förutsättningarna för fler större företagsetableringar och företagsexpansioner i Sverige.

Samtidigt bedömer regionen att etableringsfrågor behöver analyseras ur ett bredare och tvärsektoriellt perspektiv. Större etableringar förutsätter ofta samtidiga insatser inom exempelvis kompetensförsörjning, bostadsförsörjning, energiförsörjning, transportinfrastruktur och samhällsservice.

Dessa områden hanteras i dag av olika aktörer, inom olika regelverk och med olika tidshorisonter. Det innebär en risk för att enskilda insatser är väl avvägda inom respektive sektor samtidigt som helhetsperspektivet går förlorat.

Ett exempel är en etablering där kommunen behöver planera bostäder och infrastruktur samtidigt som utbildningssystemet behöver dimensioneras, energiförsörjningen säkerställas och statliga myndigheter fatta beslut om tillstånd eller stöd. Om dessa processer inte samordnas kan det bli svårt att skapa en gemensam planering och hålla den tidplan som krävs för etableringen.

Region Blekinge bedömer därför att det finns ett strukturellt behov av förbättrad samordning mellan berörda statliga myndigheter och andra aktörer vid större etableringar.

Regionernas regionala utvecklingsansvar ger särskilda förutsättningar att bidra till denna samordning. Regionerna har etablerade nätverk med kommuner, näringsliv och utbildningsaktörer och kan bidra till att skapa en gemensam regional målbild.

Region Blekinge ser därför positivt på förslaget om en rådgivande statlig funktion, men bedömer att funktionen bör komplettera – inte ersätta – befintliga regionala och lokala strukturer.

Den statliga funktionens främsta mervärde bör vara att samordna berörda myndigheter, särskilt i frågor som rör tillståndsprocesser, planering och statliga stöd. Funktionen bör även kunna fungera som en samlad ingång för kommuner gentemot staten, så att kommunerna inte själva behöver initiera och samordna kontakter med flera statliga myndigheter parallellt.

### Energi och elektrifiering

Region Blekinge bedömer att energi- och elektrifieringsfrågor behöver integreras tydligare i investerings- och etableringspolitiken.

Tillgång till energi och nätkapacitet är ofta avgörande för både nyetableringar och expansion av befintligt näringsliv. Eftersom dessa frågor i stor utsträckning ligger utanför kommunernas direkta rådighet krävs samordning mellan kommuner, regioner, nätägare, myndigheter och staten.

Energiförsörjningen bör därför utgöra en integrerad del av arbetet med etableringsberedskap.

Nätägare, främst av regionnät, bör i högre grad förbereda nya eller förstärka befintliga anslutningar till områden där etableringar och industriell expansion kan förväntas. Syftet bör vara att förkorta tiden från investeringsbeslut till faktisk anslutning.

Nätutvecklingsplaner för regionnät bör också utvecklas så att det tydligare framgår hur planerade investeringar påverkar förutsättningarna för nyetableringar och expanderande industri.

## Regionernas samordnande roll vid större företagsetableringar

Region Blekinge anser att regionernas roll vid större företagsetableringar behöver tydliggöras i större utsträckning än vad som görs i utredningen.

Region Blekinge noterar att utredningen i huvudsak fokuserar på kommunernas förutsättningar att hantera större företagsetableringar och företagsexpansioner, vilket också var uppdraget i tilläggsdirektivet.

Regionen vill samtidigt framhålla att etableringar av den omfattning som beskrivs i betänkandet ofta påverkar funktionella arbetsmarknadsregioner och därmed berör ett större geografiskt område än en enskild kommun.

Större etableringar aktualiserar behov av samordning inom flera områden där regionerna redan i dag har viktiga uppgifter och ansvar, bland annat:

- regional utveckling,
- kompetensförsörjning,
- kollektivtrafik,
- transportinfrastruktur, och
- samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv och utbildningsanordnare.

Region Blekinge bedömer att etableringars genomförbarhet ofta är beroende av att flera kommuner, statliga myndigheter, lärosäten och andra aktörer kan agera samordnat utifrån en gemensam målbild och tidplan.

I Blekinge finns ett konkret exempel på detta genom NKT:s expansion i Karlskrona. Business Blekinge var aktiv i samordningen mellan kommunen och Business Sweden. Den regionala nivån kunde samtidigt bidra med ett betydelsefullt incitament genom en regional FoU-fond riktad till högskolan för att stärka förutsättningarna för den långsiktiga kompetensförsörjningen.

Exemplet visar på värdet av att lokala, regionala och nationella främjandestrukturer arbetar samordnat och att den regionala nivån har möjlighet att bidra med insatser som kompletterar kommunala och statliga åtgärder.

Utredningen beskriver inte tydligt hur den föreslagna rådgivande funktionen ska arbeta gentemot samtliga kommuner och innehåller få förslag som stärker den regionala nivåns förmåga att bidra.

Region Blekinge vill därför uppmärksamma den tidigare utredningen *Effektivt investeringsfrämjande för hela Sverige* (SOU 2019:21). Där lyftes behovet av tydligare samverkan mellan lokal, regional och nationell nivå samt långsiktiga finansieringsförutsättningar för regionalt investeringsfrämjande.

Region Blekinge bedömer att dessa slutsatser fortsatt är av stor betydelse för Sveriges möjligheter att attrahera investeringar och expansioner.

Det behövs långsiktiga förutsättningar för att kommuner, regioner och staten ska kunna bidra utifrån sina respektive ansvar.

Motsvarande utmaningar kan även uppstå vid expansioner inom statlig verksamhet, exempelvis inom Kriminalvården eller Försvarsmakten. Detta talar för att flera av åtgärderna bör utformas utifrån arbetsmarknadens och samhällets samlade behov snarare än utifrån enskilda sektorer eller etableringstyper.

Region Blekinge bedömer därför att större företagsetableringar bör betraktas som regionala utvecklingsfrågor snarare än enbart kommunala planeringsfrågor.

**Region Blekinge föreslår att regeringen tydligare beaktar regionernas samordnande funktion och överväger hur regionerna kan ges en mer formaliserad roll och långsiktiga förutsättningar att bidra till planering och genomförande av större företagsetableringar och företagsexpansioner.**

### Vilka etableringar bör omfattas?

Region Blekinge vill även framhålla behovet av en bredare syn på vilka större etableringar och expansioner som kan komma i fråga för stöd.

Utredningen föreslår att stöden ska riktas till stora etableringar som är av särskild vikt för klimatomställningen. Region Blekinge anser att även andra hållbara investeringar bör kunna omfattas om de kan bidra till fler sysselsättningstillfällen, stärkt konkurrenskraft och regional tillväxt.

Det är viktigt att ta tillvara möjligheter till etableringar och expansioner som stärker den regionala utvecklingen även om investeringen inte i sig är en del av klimatomställningen.

Region Blekinge vill även framhålla att större företagsetableringar kan få betydande konsekvenser inom regionernas ansvarsområden. Etableringar och befolkningstillväxt kan exempelvis påverka behovet av kollektivtrafik, kompetensförsörjningsinsatser och andra regionala utvecklingsåtgärder.

Regionernas perspektiv bör därför beaktas tydligare i planeringen av större etableringar och i bedömningen av deras samhällsekonomiska konsekvenser.

**Den föreslagna incitamentspengen bör därför även kunna sökas av regioner när åtgärder inom regionalt ansvar är nödvändiga för att möjliggöra etableringen.**

## 5.5 Frågor kring bostadsbyggande

Stora företagsetableringar och företagsexpansioner skapar nya arbetstillfällen och kan samtidigt medföra behov av investeringar i bostäder, transportinfrastruktur, kommunal infrastruktur och service.

Region Blekinge vill särskilt framhålla att bostadsbehovet behöver analyseras utifrån hela den funktionella arbetsmarknadsregionen.

Den ökade efterfrågan på bostäder kan behöva tillgodoses både i etableringskommunen och på andra orter inom pendlingsavstånd, även i andra kommuner eller län.

Detta är särskilt relevant i ett litet och tätbefolkat län som Blekinge, där avstånden mellan de fem kommunerna är korta och arbetsmarknaden i hög grad är regional.

Region Blekinge delar utredningens bedömning att det behövs en bred palett av åtgärder. Samtidigt fokuserar de föreslagna stöden i stor utsträckning på nyproduktion av småhus och flerbostadshus.

Det behövs även stöd och lösningar för att:

- ombilda befintliga byggnader till bostäder,
- utveckla befintligt bostadsbestånd till mer ändamålsenliga bostäder,
- utveckla alternativa boendeformer,
- skapa fler instegsbostäder, och
- snabbt kunna erbjuda attraktiva och hållbara bostäder för olika målgrupper.

Behoven vid en etablering kan variera kraftigt mellan olika grupper. För exempelvis en högutbildad ung person som ska flytta till Blekinge är ett räntebidrag för att bosätta sig i ett nyproducerat småhus inte nödvändigtvis en effektiv lösning. Ett sådant stöd kräver dessutom både handläggning, byggnation och färdigställande innan bostaden kan tas i bruk.

Hyresförlustgarantin för att främja tillskottet av hyresrätter kan vara en väg framåt, men behöver kompletteras med andra lösningar som gör det möjligt att snabbt få fram bostäder där behovet uppstår.

## 5.6 Transportinfrastruktur

Region Blekinge delar utredningens bedömning att tillgång till ändamålsenlig transportinfrastruktur är en viktig förutsättning för större företagsetableringar och företagsexpansioner.

Eftersom etableringars transportbehov varierar mellan olika verksamheter och geografiska förutsättningar bör stödet vara trafikslagsneutralt.

Region Blekinge anser därför att stödet bör kunna användas för åtgärder inom:

- väg,
- järnväg,
- hamn,
- flyg, samt
- kommunalt och regionalt vägnät.

Det är viktigt att även mindre anslutande åtgärder i det kommunala och regionala vägnätet kan omfattas när dessa är nödvändiga för att en större etablering ska kunna genomföras.

Region Blekinge är överlag positiva till förslaget om en tillväxtpott, samtidigt görs bedömningen att den föreslagna potten är för låg för att ge någon större effekt. 100 miljoner kronor per år, fördelat över hela landet, är inte tillräckligt. Förslaget innebär inte heller något tillskott av medel, potten är tänkt att rymmas inom befintlig nationell plan och innebär i praktiken att medel behöver tas från andra åtgärder i planen. Region Blekinge ser också positivt på förslaget om ansvarsfördelningen vid medfinansieringen av transportinfrastruktur. Det är rimligt att Trafikverket tar ett större ansvar vid fördyringar av medfinansierade åtgärder när det rör sig om fördyringar som har uppkommit efter det att avtal har slutits.

## 5.7 Kompetensförsörjning

Region Blekinge delar utredningens bedömning att kompetensförsörjningen är en av de mest avgörande faktorerna för att möjliggöra större företagsetableringar och företagsexpansioner.

Regionen tillstyrker förslag som stärker arbetsmarknadens förmåga att möta nya kompetensbehov, men vill samtidigt framhålla vikten av att statliga insatser utformas utifrån ett helhetsperspektiv.

Förekomsten av arbetslöshet innebär inte nödvändigtvis att den kompetens som efterfrågas vid en större etablering finns tillgänglig. På många arbetsmarknader förekommer samtidigt arbetslöshet och kompetensbrist.

Detta understryker behovet av insatser som stärker matchningen mellan arbetskraftens kompetens och arbetsgivarnas behov samt ett utbildningssystem som snabbt kan ställa om och dimensioneras efter förändrade behov.

### 5.7.1 Flyttningsbidrag

Region Blekinge ser positivt på ambitionen att förbättra arbetskraftens geografiska rörlighet vid större företagsetableringar.

Samtidigt vill regionen uppmärksamma behovet av likvärdiga förutsättningar för olika arbetsgivare och sektorer på arbetsmarknaden.

På många orter sammanfaller större företagsetableringar med omfattande rekryteringsbehov inom offentlig sektor, exempelvis inom Kriminalvården, Försvarsmakten, hälso- och sjukvården samt kommunal verksamhet.

Dessa aktörer konkurrerar ofta om samma arbetskraft och är samtidigt av stor betydelse för samhällets utveckling och funktion.

Region Blekinge noterar att tidigare generella flyttstöd inom arbetsmarknadspolitiken har avvecklats. Mot denna bakgrund bör det analyseras närmare om särskilda flyttstöd kopplade till vissa etableringar är den mest ändamålsenliga lösningen eller om motsvarande insatser bör utformas mer generellt utifrån arbetsmarknadens samlade behov.

Region Blekinge vill även framhålla att kompetensförsörjningen vid större etableringar ofta är beroende av att personer som redan har en anställning väljer att byta arbetsgivare eller flytta till en annan del av landet.

Om syftet är att öka arbetskraftens geografiska rörlighet bör eventuella flyttstöd därför kunna vara relevanta även för personer som inte är arbetslösa men som flyttar för att ta ett arbete där det finns ett dokumenterat kompetensbehov.

### 5.7.2 Extra tilldelning av statsbidrag för yrkesvux vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner

Region Blekinge tillstyrker förslaget att stärka möjligheterna att möta akuta kompetensbehov genom en utökad tilldelning av statsbidrag till kommunal vuxenutbildning (yrkesvux) i kommuner med särskilt stora utbildningsbehov till följd av större företagsetableringar eller företagsexpansioner.

Kompetensförsörjningsutmaningen handlar dock inte enbart om att skapa fler utbildningsplatser. Fler individer behöver också ges förutsättningar att lyckas i studier.

För många vuxna som återvänder till utbildning efter en längre tid krävs ett mer omfattande stöd än vad dagens system ofta erbjuder. Resurser till vuxenutbildningen bör därför även kunna användas till exempelvis studie- och yrkesvägledning, elevhälsa och andra stödinsatser som ökar genomströmningen och minskar avhoppen.

Motsvarande behov av förbättrat stöd till elever inom kommunal vuxenutbildning lyfts även i *Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna* (SOU 2024:16).

### Flexibilitet i hela utbildningssystemet

Region Blekinge anser samtidigt att motsvarande flexibilitet behövs inom övriga delar av utbildningssystemet.

Större etableringar kräver ofta kompetens på flera utbildningsnivåer samtidigt. Yrkesvux, Nationell yrkesutbildning, yrkeshögskola samt högskole- och universitetsutbildning behöver därför kunna komplettera varandra.

För att skapa en sammanhållen kompetensförsörjning bör även andra utbildningsformer ges möjlighet till snabb dimensionering och utökad kapacitet när ett dokumenterat kompetensbehov uppstår.

**Region Blekinge föreslår att regeringen överväger att införa en motsvarande möjlighet till riktade resurser för yrkeshögskolan vid större företagsetableringar och företagsexpansioner, så att Myndigheten för yrkeshögskolan ges förutsättningar att snabbare dimensionera utbildningsutbudet utifrån regionala och lokala kompetensbehov.**

### Nationell yrkesutbildning

Region Blekinge vill särskilt lyfta de positiva erfarenheterna av försöket med Nationell yrkesutbildning.

Utbildningsformen är särskilt väl lämpad för att möta kompetensbehov vid större etableringar och företagsexpansioner eftersom målgruppen står nära arbetsmarknaden och utbildningen ger goda möjligheter till anställning.

**Region Blekinge anser därför att Nationell yrkesutbildning bör övergå från pilotverksamhet till en reguljär och långsiktigt finansierad utbildningsform.**

### Högre utbildning och decentraliserade utbildningsformer

Region Blekinge bedömer att även högre utbildning behöver omfattas av åtgärder som ökar utbildningssystemets flexibilitet.

Många större etableringar sker i kommuner som saknar eget universitet eller högskola, samtidigt som arbetsgivarnas kompetensbehov omfattar kvalifikationer på akademisk nivå.

**Region Blekinge föreslår därför att staten skapar ekonomiska och organisatoriska incitament för universitet och högskolor att, i samverkan med regioner, kommuner, lokala campus och lärcentrum, erbjuda utbildning på satellitorter eller genom andra decentraliserade utbildningsformer.**

Detta skulle stärka möjligheterna att snabbt tillgängliggöra utbildning där kompetensbehoven uppstår och samtidigt bidra till en långsiktigt hållbar regional kompetensförsörjning.

## 5.7.3 Nedskrivning av studieskulder

Region Blekinge välkomnar utredningens ambition att stärka möjligheterna att attrahera och behålla kompetens vid större företagsetableringar och företagsexpansioner.

Samtidigt bedömer regionen att eventuella ekonomiska incitament behöver utformas utifrån ett brett kompetensförsörjningsperspektiv som beaktar arbetsmarknadens samlade behov.

**Hänsyn till funktionella arbetsmarknadsregioner**

Större företagsetableringar verkar ofta inom funktionella arbetsmarknadsregioner som omfattar flera kommuner.

Om nedskrivning av studieskulder villkoras av bosättning i den kommun där etableringen sker finns en risk att incitamentet påverkar individers bostadsval mellan kommuner inom samma arbetsmarknadsregion.

Det kan i sin tur få konsekvenser för kommuner som ligger nära etableringen men som inte själva omfattas av stödet.

**Hänsyn till olika utbildningsnivåer**

Kompetensbehoven vid större etableringar omfattar ofta flera utbildningsnivåer.

Många efterfrågade yrkesroller utbildas genom kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola, medan förslaget om nedskrivning av studieskulder främst riktar sig till grupper med studielån från akademiska studier.

Det finns därför en risk att incitamentet inte når alla de kompetensgrupper som etableringarna är beroende av.

Region Blekinge bedömer att eventuella ekonomiska incitament bör utformas så att de stödjer arbetsmarknadens samlade kompetensförsörjning, tar hänsyn till behov inom olika utbildningsnivåer och yrkeskategorier samt beaktar hur arbetsmarknader och bostadsmarknader fungerar inom funktionella arbetsmarknadsregioner.

## Sammanfattande bedömning och yrkanden

Region Blekinge tillstyrker i huvudsak utredningens ambition att stärka förutsättningarna för fler större företagsetableringar och företagsexpansioner i Sverige. Samtidigt bedömer regionen att etableringsfrågor behöver hanteras ur ett bredare perspektiv än det kommunala.

Större etableringar påverkar ofta flera kommuner och hela funktionella arbetsmarknadsregioner. De förutsätter samtidigt samordnade insatser inom bland annat kompetensförsörjning, bostadsförsörjning, energi, transportinfrastruktur och samhällsservice.

Region Blekinge bedömer att det därför behövs en tydligare samordning mellan lokal, regional och nationell nivå. Regionerna har genom sitt regionala utvecklingsansvar och sina etablerade samverkansstrukturer särskilda förutsättningar att bidra till denna samordning. Den statliga nivån behöver samtidigt skapa bättre förutsättningar för att berörda myndigheter och andra aktörer ska kunna agera utifrån en gemensam målbild och tidplan.

Region Blekinge anser att de föreslagna insatserna bör utformas så att de stärker hela arbetsmarknadens och samhällets förmåga att möjliggöra hållbara etableringar, snarare än att enbart utgå från den kommun där en etablering sker eller från en enskild sektor.

Mot denna bakgrund vill Region Blekinge särskilt framföra följande yrkanden.

## Region Blekinge föreslår att regeringen:

**1. Tydliggör regionernas samordnande roll**

Tydliggör regionernas samordnande roll vid större företagsetableringar och företagsexpansioner samt ger regionerna långsiktiga förutsättningar att bidra till planering och genomförande samt gör det möjligt för regioner att söka incitamentpengar.

**2. Stärker den statliga samordningen**

Ger den föreslagna statliga rådgivande funktionen ett tydligt uppdrag att samordna berörda statliga myndigheter och fungera som en samlad ingång för kommuner och regioner vid större etableringar. Funktionen bör bygga vidare på befintliga regionala och lokala främjandestrukturer och inte skapa parallella processer.

**3. Utgår från funktionella arbetsmarknadsregioner**

Säkerställer att åtgärder vid större företagsetableringar och företagsexpansioner utformas med hänsyn till funktionella arbetsmarknadsregioner. Insatser inom bland annat bostadsförsörjning, kompetensförsörjning, infrastruktur och arbetskraftens rörlighet behöver kunna genomföras över kommun- och länsgränser.

**4. Fler stöd och lösningar för bostadsbyggande**

Utveckla de föreslagna stöden kring nyproduktion av småhus och flerbostadshus till att även främja ombildning av befintliga byggnader till bostäder, utveckling av befintligt bostadsbestånd till mer ändamålsenliga bostäder, utveckling av alternativa boendeformer, skapa fler instegsbostäder och stöd för att snabbt kunna erbjuda attraktiva och hållbara bostäder för olika målgrupper.

**5. Gör stöd till transportinfrastruktur trafikslagsneutralt**

Säkerställer att stöd till transportinfrastruktur vid större företagsetableringar och företagsexpansioner utformas trafikslagsneutralt och kan omfatta väg-, järnvägs-, hamn- och flyginfrastruktur samt nödvändiga investeringar i kommunalt och regionalt vägnät.

**6. Skapar flexibilitet i hela utbildningssystemet**

Skapar motsvarande möjligheter till snabb dimensionering och riktad finansiering inom yrkeshögskolan, Nationell yrkesutbildning samt högskole- och universitetsutbildning som föreslås för yrkesvux, när ett dokumenterat kompetensbehov uppstår till följd av större företagsetableringar eller företagsexpansioner.

**7. Gör Nationell yrkesutbildning permanent**

Låter Nationell yrkesutbildning övergå från pilotverksamhet till en reguljär och långsiktigt finansierad utbildningsform.

**8. Stärker möjligheterna till decentraliserad högre utbildning**

Skapar ekonomiska och organisatoriska incitament för universitet och högskolor att, i samverkan med regioner, kommuner, lokala campus och lärcentrum, erbjuda utbildning på satellitorter eller genom andra decentraliserade utbildningsformer.

**9. Integrerar energi och nätkapacitet i etableringsberedskapen**

Säkerställer att energi- och nätkapacitetsfrågor integreras tydligare i etableringspolitiken och att nätutvecklingen, särskilt på regionnätsnivå, i högre grad planeras proaktivt utifrån framtida behov av nyetableringar och industriell expansion.

Region Blekinge vill avslutningsvis understryka att Sveriges förmåga att attrahera och genomföra större företagsetableringar är beroende av att stat, regioner och kommuner kan

agera samordnat. En framgångsrik etableringspolitik behöver därför bygga på ett långsiktigt regionalt perspektiv där kompetensförsörjning, bostäder, energi, infrastruktur och andra samhällsfunktioner planeras tillsammans.

Region Blekinge bedömer att en tydligare regional roll, bättre statlig samordning och större flexibilitet i de system som stödjer etableringar skulle stärka hela Sveriges förutsättningar att ta tillvara på investeringar, skapa arbetstillfällen och bidra till långsiktig regional tillväxt.